

**РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНА МОДЕЛЬ СУПЕРВІЗІЙНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ:
КОНСАЛТИНГОВИЙ ПІДХІД**

Анотація. Стаття присвячена розробці ресурсно-орієнтованої моделі супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного часу з позиції консалтингового підходу. Запропоновано технологію організації супервізійної навчальної діяльності має чотирикомпонентну структуру, що включає: цільовий компонент, котрий визначає стратегічну мету, завдання, очікувані результати й критерії ефективності супервізійної діяльності (розвиток компетентностей, формування професійної рефлексії, психологічної стійкості тощо); змістовий компонент, який охоплює тематичні модулі супервізійного навчання, що передбачають: аналіз професійних ситуацій (кейси, рольові моделі, етичні дилеми); вивчення принципів кризової психології та допомоги постраждалим від війни; розгляд питань професійної етики, саморефлексії та самоусвідомлення; практику командної взаємодії, емпатійного слухання, управління стресом; процесуальний компонент, що відображає послідовність організації супервізійної навчальної діяльності (діагностичний, мотиваційно-цільовий, реалізаційний, рефлексивно-аналітичний, узагальнювально-корекційний етапи); оціночно-результативний компонент, який передбачає моніторинг динаміки розвитку професійних компетентностей за показниками: рівень професійної рефлексії; здатність до етичного прийняття рішень; готовність до роботи в умовах стресу; показники емоційної стійкості та самоусвідомлення. Визначено педагогічні умови організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів: створення безпечного освітньо-психологічного простору для вільного висловлення думок і

переживань студентів; упровадження дистанційних і змішаних форматів супервізійної взаємодії (відеосупервізія, онлайн-групи підтримки); підготовка викладачів-супервізорів до роботи у кризових контекстах, володіння методами психологічної саморегуляції; інтеграція супервізії у систему практичної підготовки (практикуми, стажування, тренінгові модулі); організація консалтингової підтримки для забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії та професійного саморозвитку в умовах адаптації до змін; опора на принципи гуманізму, конфіденційності, партнерства та взаємної підтримки. Розроблено ресурсно-орієнтовану модель супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного часу з позиції консалтингового підходу, яка охоплює такі блоки: цільовий, змістовий, процесуальний та оціночно-результативний, кожен із яких інтегрує ресурсно-орієнтований та консалтинговий підходи.

Ключові слова: *супервізія, супервізійна навчальна діяльність, майбутні психологи, бакалаври, технологія, професійна готовність, педагогічні умови, воєнний час, ресурсно-орієнтована модель, консалтинг, консалтинговий підхід.*

Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується глибокими соціальними трансформаціями, зумовленими повномасштабною війною, що суттєво вплинула на всі сфери життєдіяльності, зокрема на систему вищої освіти та професійну підготовку фахівців соціономічних спеціальностей. Особливої актуальності в цих умовах набуває підготовка майбутніх психологів, професійна діяльність яких безпосередньо пов'язана з наданням психологічної допомоги особам, що переживають травматичний досвід війни, хронічний стрес, втрати, вимушене переміщення та інші кризові стани.

Воєнний час суттєво ускладнює освітній процес, актуалізуючи проблему збереження психологічного благополуччя здобувачів освіти, формування їхньої професійної стійкості, резильєнтності, здатності до саморегуляції та ефективного використання внутрішніх і зовнішніх ресурсів. У цьому контексті

традиційні підходи до організації навчальної діяльності майбутніх психологів виявляються недостатніми для забезпечення їхньої готовності до професійної діяльності в умовах високої емоційної напруги, невизначеності та постійних ризиків.

Однією з ключових складових професійної підготовки психологів є супервізійна навчальна діяльність, яка виконує функції професійного супроводу, рефлексивного осмислення досвіду, профілактики емоційного вигорання та підвищення якості психологічної допомоги. Водночас у практиці вищої школи супервізія здебільшого розглядається фрагментарно, без належного методологічного обґрунтування її ресурсного потенціалу та можливостей інтеграції з консалтинговими технологіями навчання, що особливо важливо в умовах воєнного часу.

Актуальною науково-практичною проблемою є відсутність цілісної моделі супервізійної навчальної діяльності, орієнтованої не лише на контроль і корекцію професійних дій майбутніх психологів, а й на виявлення, активізацію та розвиток їхніх особистісних, професійних і соціальних ресурсів. Така модель має враховувати специфіку воєнного контексту, високий рівень психоемоційного навантаження, потребу в безпечному освітньому середовищі, а також необхідність формування навичок консалтингової взаємодії, партнерства та професійної відповідальності.

Ресурсно-орієнтований підхід у поєднанні з консалтинговою логікою організації супервізійної діяльності відкриває нові можливості для переосмислення ролі викладача-супервізора як фасилітатора, консультанта й експерта, а також для трансформації позиції здобувача освіти з об'єкта педагогічного впливу в активного суб'єкта професійного саморозвитку. Проте на сьогодні недостатньо розробленими залишаються теоретико-методологічні засади, структурно-функціональні компоненти та педагогічні умови реалізації ресурсно-орієнтованої моделі супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів саме в умовах воєнного часу.

Отже, наявна суперечність між об'єктивною потребою у підготовці психологів, здатних до ефективної професійної діяльності в кризових і травматичних умовах, та недостатнім рівнем наукового обґрунтування і практичної реалізації ресурсно-орієнтованих супервізійних моделей навчання зумовлює актуальність порушеної проблеми та необхідність її ґрунтовного дослідження в межах сучасної педагогіки і психології вищої школи.

Проблематика супервізії як складової професійної підготовки майбутніх психологів активно розробляється у вітчизняній та зарубіжній науковій традиції. У сучасній українській педагогічній і психологічній науці супервізію розглядають як інноваційну технологію розвитку професійної компетентності, етичної відповідальності та рефлексивного мислення фахівця.

Так, І. Астремська розглядає супервізію в контексті соціальної роботи, підкреслюючи її прикладний характер і роль у формуванні здатності до самостійного прийняття професійних рішень (Астремська, 2017). С. Литвиненко та В. Ямницький визначають супервізію як інноваційний інструмент професійного зростання, який поєднує навчання, аналіз практичних ситуацій і розвиток саморефлексії. На їхню думку, супервізія забезпечує ефективний перехід від теоретичних знань до практичної діяльності (Литвиненко, Ямницький, 2015).

Дослідниці М. Хараджи та А. Іващенко трактують супервізію як метод професійного становлення психолога, що сприяє розвитку рефлексії, відповідальності та емоційної зрілості (Хараджи, Іващенко, 2022). У працях С. Максименка акцентується увага на психологічному вимірі супервізії, який пов'язує цей процес із феноменом професійного саморозвитку (Максименко, 2020). Т. Комар та І. Чухрій наголошують на важливості супервізії як чинника подолання професійного вигорання та підтримки психологічного благополуччя фахівця (Комар, Чухрій, 2025).

У навчальному посібнику М. Мушкевич подано системний опис курсу «Супервізія», де наголошено на необхідності інтеграції супервізійного

супроводу у навчальні програми з психології (Мушкевич, 2022). Натомість у методичних рекомендаціях (У. Долиняк, О. Караман та ін.) зазначено, що в умовах воєнного стану зростає потреба у супервізійній підтримці фахівців, які працюють із травматизованими клієнтами, зокрема військовими, переселенцями та сім'ями загиблих (Долиняк, Караман, Конончук, Недря, Олійник, Островська, Петрович, Трубавіна, Чередниченко, Швед, 2024).

Систематизація українських літературних джерел дозволяє виокремити низку ключових підходів до розуміння супервізії:

- модульно-сесійний – спрямований на поетапне поєднання теоретичного та практичного навчання;
- методично-прикладний – орієнтований на використання конкретних інструментів аналізу професійних кейсів;
- компетентнісний – зорієнтований на розвиток професійних і особистісних компетентностей психолога;
- кризово-адаптаційний — що враховує специфіку надання психологічної допомоги в умовах надзвичайних ситуацій та воєнного стану.

Зарубіжні наукові джерела доповнюють український контекст ґрунтовними дослідженнями психологічної супервізії як багатовимірного процесу. Е. Johnson обґрунтовує концепцію ефективної психотерапевтичної супервізії, у якій ключовими є баланс підтримки та оцінювання, розвиток етичної культури й емпатійної взаємодії між супервізором і супервізантом (Johnson, 2019). К. Monahan та його співавтори вивчають погляди супервізантів щодо якості супервізії під час проходження практики у шкільній психології. Результати дослідження засвідчують, що ефективність супервізійного процесу залежить від довірливих взаємин, постійного зворотного зв'язку та можливості осмислення власних дій у безпечному навчальному середовищі (Monahan, Newman, Shernoff, Kelly, Thies, Jacobs, Fishman, 2025).

Нормативно-методичні аспекти супервізії систематизовано у Supervision Resource Manual for Psychology Registration (The College of Psychologists and

Behaviour Analysts of Ontario, 2025), який визначає етичні принципи, вимоги до компетентності супервізорів і стандарти оцінювання професійного розвитку. Цей документ може бути орієнтиром для створення українських нормативних підходів до супервізійного супроводу у сфері освіти й практичної психології.

Класичне дослідження S. Wong підкреслює культурно-контекстуальний характер супервізійної взаємодії, в якій важливу роль відіграють соціальні, етичні та особистісні чинники. З огляду на сучасні виклики, пов'язані з війною, такі підходи є надзвичайно релевантними для українських реалій, де формування психологічної готовності до роботи з травмованими клієнтами потребує спеціально організованої супервізійної підтримки (Wong, 2002).

Загалом, аналітичне осмислення зарубіжних джерел дає підстави до висновку, що сучасна світова практика супервізії розвивається у напрямі гуманістично-орієнтованого, компетентнісного та рефлексивного підходів.

У ході наукового пошуку з'ясовано, що сучасний контекст професійної підготовки майбутніх психологів, особливо в умовах воєнного часу, вимагає інтеграції ресурсно-орієнтованих та консалтингових підходів до організації навчальної діяльності. Аналіз наукових джерел свідчить про те, що концептуальні та прикладні основи психологічного консультування та супервізії є критично важливими для формування компетентностей, здатних забезпечувати ефективну підтримку клієнтів у кризових умовах.

Дослідження Н. Кононец (Kononets, 2023) висвітлює специфіку освітнього консалтингу як інструменту управління закладом освіти, підкреслюючи його роль у розвитку стратегічного мислення, організаційної гнучкості та ресурсного менеджменту. Авторка демонструє, що консалтинговий підхід дозволяє інтегрувати аналітичні, планувальні та супервізійні функції в навчальний процес, формуючи у майбутніх психологів здатність до саморегуляції, моніторингу навчальних результатів та адаптації методичних рішень до кризових умов.

Дослідження Ю. Вінтюк (2020) та С. Васьківської (2004; 2005; 2019) фокусуються на консультативній підготовці майбутніх психологів,

підкреслюючи важливість структурованих моделей взаємодії викладача та студента, а також п'яти вимірів психологічного консультування, що охоплюють когнітивний, емоційний, поведінковий, соціальний та ресурсний аспекти діяльності. Ці підходи створюють методологічну основу для впровадження ресурсно-орієнтованої моделі супервізійної діяльності, орієнтованої на активне використання внутрішніх та зовнішніх ресурсів студента, розвиток професійної стійкості та психологічної витривалості в умовах високої стресової навантаженості.

Навчально-методичні посібники Н. Пеньковської та Р. Шептицького (2014), Л. Самошкіної (2011) та М. Зімборовської (2018) підкреслюють практичні аспекти технології консультування та психопрофілактичних втручань, що є ключовими у формуванні супервізійних компетентностей. Зокрема, вони надають алгоритми організації консультаційної взаємодії, методики психологічної підтримки та техніки фасилітації групових процесів, що дозволяють майбутнім психологам ефективно координувати навчальні та професійні процеси, навіть в умовах воєнних деструкцій.

Таким чином, аналіз літератури демонструє, що ресурсно-орієнтована модель супервізійної навчальної діяльності базується на синтезі принципів психологічного консультування, консалтингового підходу та інтеграції практичних методик роботи з ресурсами студентів. Вона забезпечує стратегічну, організаційну та комунікативну підготовку майбутніх психологів, спрямовану на підтримку психоемоційної стабільності та ефективного навчання в умовах воєнного часу.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та описі ресурсно-орієнтованої моделі супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного часу з позиції консалтингового підходу. Мету деталізовано у низці завдань: розробити технологію організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів; визначити педагогічні умови організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів; схарактеризувати

блоки ресурсно-орієнтованої моделі супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного часу з позиції консалтингового підходу.

Супервізія розглядається науковцями як ефективний механізм розвитку та вдосконалення професійної компетентності фахівця. В її межах формуються особливі професійні взаємини, у яких один спеціаліст – супервізор – сприяє професійному становленню, рефлексії та зростанню іншого – супервізанта. Такий формат професійного супроводу може застосовуватися як у процесі цілеспрямованого опанування нових методів і технологій психологічної практики, так і під час систематичної підтримки фахівця у його професійній діяльності протягом тривалого часу. Основна увага супервізійного процесу зосереджується на особистості спеціаліста, його індивідуальних характеристиках, труднощах і професійних викликах, що виникають у ході практичної роботи.

Супервізія визначається як форма професійного розвитку та вдосконалення кваліфікації фахівців у галузі психології, що поєднує теоретичне осмислення й практичний аналіз діяльності спеціаліста. Вона реалізується у форматі професійного консультування, спрямованого на оцінку доцільності, ефективності та якості застосування методів психологічної практики. Науковці підкреслюють, що ключовими чинниками ефективної супервізії є взаємна довіра та щирість між її учасниками. Також наголошують, що компетентний супервізор – це фахівець, який визнає унікальність кожного супервізанта, підтримує віру в його потенціал і професійні можливості. Такий фахівець надає великого значення якості міжособистісних взаємин, сприяє формуванню атмосфери відкритості, чесності й турботи, а також використовує різні методи професійного аналізу, що дозволяють спеціалісту критично осмислити та оцінити власну практичну діяльність.

У нашому дослідженні супервізійна навчальна діяльність майбутніх психологів в умовах воєнного стану потрактовується як цілеспрямований, структурований процес професійного навчання та підтримки, що поєднує

освітні, практичні й рефлексивні компоненти з метою формування психологічної компетентності, стійкості та готовності до діяльності в екстремальних соціальних умовах. Така діяльність передбачає взаємодію між студентом і супервізором, у межах якої здійснюється аналіз професійних дій, осмислення етичних аспектів практики, розвиток саморефлексії та формування навичок надання психологічної допомоги особам, постраждалим від воєнних подій. Вона реалізується через індивідуальні й групові форми супервізії, інтегрує традиційні освітні методи з кризовими технологіями психологічної підтримки та сприяє становленню майбутнього психолога як фахівця гуманістичного спрямування.

Розробка технології організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів ґрунтується на засадах компетентнісного, діяльнісного, системного, акмеологічного, консалтингового та гуманістичного підходів. Її сутність полягає у створенні педагогічно доцільного простору, у якому студент-психолог здобуває професійний досвід через аналіз практичних кейсів, рефлексію власних дій і співпрацю з супервізором.

В умовах воєнного часу ця технологія набуває кризово-адаптаційного спрямування, оскільки поєднує освітні цілі з психологічною підтримкою здобувачів освіти, формуванням їхньої професійної стійкості, емоційної врівноваженості та здатності діяти в екстремальних умовах.

Метою технології є підвищення якості професійної підготовки майбутніх психологів шляхом інтеграції супервізії у навчальний процес для розвитку їхньої професійної компетентності, рефлексивних умінь, етичної відповідальності та психологічної готовності до практичної діяльності в умовах воєнного стану.

Технологія організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів має чотирикомпонентну структуру, що включає:

1) *Цільовий компонент*, котрий визначає стратегічну мету, завдання, очікувані результати й критерії ефективності супервізійної діяльності (розвиток компетентностей, формування професійної рефлексії, психологічної стійкості тощо).

3) *Змістовий компонент*, який охоплює тематичні модулі супервізійного навчання, що передбачають: аналіз професійних ситуацій (кейси, рольові моделі, етичні дилеми); вивчення принципів кризової психології та допомоги постраждалим від війни; розгляд питань професійної етики, саморефлексії та самоусвідомлення; практику командної взаємодії, емпатійного слухання, управління стресом.

4) *Процесуальний компонент*, що відображає послідовність організації супервізійної навчальної діяльності (*діагностичний етап* – визначення вихідного рівня професійної компетентності, потреб у супервізійній підтримці, психологічного стану студентів; *мотиваційно-цільовий етап* – формування усвідомлення ролі супервізії, установлення довірчих відносин між супервізором і супервізантами; *реалізаційний етап* – проведення індивідуальних та групових супервізійних сесій (очних або дистанційних), робота з реальними чи змодельованими випадками, обговорення труднощів професійної діяльності; *рефлексивно-аналітичний етап* – самооцінка, обговорення професійних рішень, формування рекомендацій і стратегій подальшого розвитку; *узагальнювально-корекційний етап* – підбиття підсумків, оцінювання ефективності супервізійної роботи, розробка індивідуальних траєкторій професійного зростання).

Послідовність організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх бакалаврів-психологів відображено на рисунку 1.

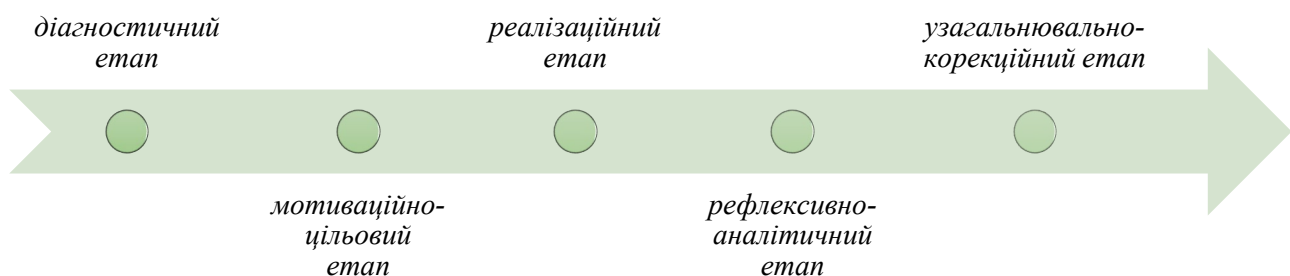

Рис. 1. Етапи організації супервізійної навчальної діяльності

4) *Оціночно-результативний компонент*, який передбачає моніторинг динаміки розвитку професійних компетентностей за показниками: рівень професійної рефлексії; здатність до етичного прийняття рішень; готовність до роботи в умовах стресу; показники емоційної стійкості та самоусвідомлення.

Узагальнено технологія організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного стану презентована у таблиці 1.

Таблиця 1

Технологія організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного стану

Компонент технології	Зміст і характеристика	Методичний інструментарій
Цільовий компонент	Визначає стратегічну мету та завдання супервізійної навчальної діяльності, очікувані результати та критерії ефективності. Передбачає формування професійної компетентності, розвитку психологічної стійкості, здатності до рефлексії, етичної відповідальності й готовності діяти в умовах воєнних викликів.	- Метод цілепокладання та SMART-планування; - Формування індивідуальних освітніх траєкторій; - Використання мотиваційних інтерв'ю, тестів самооцінки професійної готовності (опитувальник СДТО, шкала професійної мотивації В. Семиченко тощо).
Змістовий компонент	Охоплює тематичні модулі супервізійного навчання: аналіз професійних ситуацій (кейси, етичні дилеми); вивчення основ кризової психології; розвиток емпатії, рефлексії, професійної етики; управління стресом, командна взаємодія; надання допомоги постраждалим від війни.	- Кейс-метод, метод проєктів; - Тренінги емоційної саморегуляції; - Рольові та симуляційні ігри; - Супервізійні дискусії, групові обговорення; - Використання мультимедійних матеріалів (відеоаналіз практичних ситуацій).
Процесуальний компонент	Визначає послідовність і логіку організації супервізійного процесу: 1) діагностичний етап; 2) мотиваційно-цільовий етап;	- Діагностичні методики (тести емоційного вигорання, шкала стресостійкості Коннор-Девідсон, опитувальник професійної зрілості); - Супервізійні сесії

	3) реалізаційний етап; 4) рефлексивно-аналітичний етап; 5) узагальнювально-корекційний етап.	(індивідуальні, групові, онлайн); - Методи активного слухання, емпатійного діалогу; - Рефлексивні щоденники, фокус-групи; - Платформи дистанційної взаємодії (Zoom, Moodle, Google Meet).
Оціночно-результативний компонент	Спрямований на визначення рівня досягнення поставлених цілей і динаміки професійного розвитку студентів. Включає моніторинг сформованості професійної рефлексії, етичної свідомості, здатності до прийняття рішень і роботи у кризових умовах.	- Критеріально-рейтингові карти оцінювання; - Експертне оцінювання супервізора; - Самооцінка професійного зростання (метод «360°»); - Психодіагностичні тести (рівень рефлексивності, емоційної стійкості, професійної ідентичності); - Аналіз портфоліо професійних досягнень студента.

Ми переконані, що застосування розробленої технології сприятиме: формуванню професійної компетентності, етичної відповідальності майбутніх психологів й професійної готовності до роботи в умовах війни; підвищенню рівня саморефлексії, саморегуляції та емоційної стабільності; розвитку здатності діяти ефективно в умовах невизначеності та психологічного навантаження; створенню стійкої супервізійної культури у середовищі закладу вищої освіти; підготовці психологів, здатних надавати якісну допомогу населенню в умовах війни та післявоєнної відбудови (Анушкевич, 2025).

На підставі аналізу праць науковців сформульовано висновок, що ефективність реалізації технології забезпечується дотриманням таких педагогічних умов:

- 1) створення безпечного освітньо-психологічного простору для вільного висловлення думок і переживань студентів;
- 2) упровадження дистанційних і змішаних форматів супервізійної взаємодії (відеосупервізія, онлайн-групи підтримки);

- 3) підготовка викладачів-супервізорів до роботи у кризових контекстах, володіння методами психологічної саморегуляції;
- 4) інтеграція супервізії у систему практичної підготовки (практикуми, стажування, тренінгові модулі);
- 5) організація консалтингової підтримки для забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії та професійного саморозвитку в умовах адаптації до змін;
- 6) опора на принципи гуманізму, конфіденційності, партнерства та взаємної підтримки.

Обрані педагогічні умови обґрунтовані сучасними науковими дослідженнями у сфері психологічної супервізії та професійної підготовки майбутніх фахівців. Створення безпечного освітньо-психологічного простору забезпечує емоційну підтримку студентів і стимулює відкритість у вираженні думок, що є критично важливим для розвитку рефлексивних навичок та професійної самосвідомості. Використання дистанційних і змішаних форматів супервізії обумовлено потребою адаптації освітнього процесу до цифрової трансформації та забезпеченням безперервності професійного навчання. Підготовка викладачів-супервізорів до роботи у кризових контекстах і володіння ними методами психологічної саморегуляції сприяє підвищенню якості наставництва та формує модель емоційно компетентного професіонала. Інтеграція супервізії у практичну підготовку студентів забезпечує безпосередню реалізацію теоретичних знань у професійній діяльності, а опора на принципи гуманізму, конфіденційності та партнерства гарантує підтримку взаємної довіри й сприяє ефективності освітнього процесу.

Схарактеризуємо суть ресурсно-орієнтованої моделі супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного часу з позиції консалтингового підходу, що інтегрована з вище згаданими педагогічними технологіями та компонентами технології організації супервізії. Модель базується на консалтинговому підході, який передбачає індивідуалізацію

освітньої траєкторії, інтеграцію практичних та дистанційних форматів, а також активне використання внутрішніх і зовнішніх ресурсів студентів для розвитку професійної компетентності та психологічної стійкості в умовах воєнного часу. Модель включає чотири блоки: *цільовий, змістовий, процесуальний та оціночно-результативний*, кожен із яких інтегрує ресурсно-орієнтовані та консалтингові підходи.

1. Цільовий блок: стратегічна орієнтація супервізійної діяльності. Цей блок визначає стратегічні цілі та завдання супервізійної навчальної діяльності, очікувані результати та критерії ефективності. Він орієнтований на формування професійної компетентності, психологічної стійкості, здатності до рефлексії та етичної відповідальності в умовах воєнного стресу, сприяє створенню індивідуальних освітніх траєкторій та розвитку професійного саморозвитку.

Методичний інструментарій:

- SMART-планування та метод цілепокладання.
- Мотиваційні інтерв'ю та тести самооцінки (опитувальник СДТО, шкала професійної мотивації В. Семиченко).
- Консультаційні сесії для визначення особистісних та професійних ресурсів студента.

Педагогічні технології:

- Інтеграція консалтингової підтримки для побудови індивідуальної освітньої траєкторії.
- Формування безпечного освітньо-психологічного простору для вільного висловлення думок і переживань.

2. Змістовий блок: тематична структура супервізійної діяльності. Блок включає основні навчальні та практичні модулі: аналіз професійних ситуацій (кейси, етичні дилеми), вивчення кризової психології, розвиток емпатії, управління стресом, командна взаємодія, робота з постраждалими від війни. Забезпечує формування професійної етики, рефлексивних навичок та компетентностей у кризовій психологічній підтримці.

Методичний інструментарій:

- Кейс-метод, метод проєктів, рольові та симуляційні ігри.
- Тренінги емоційної саморегуляції.
- Супервізійні дискусії, групові обговорення, мультимедійні матеріали (відеоаналіз).

Педагогічні технології:

- Використання дистанційних і змішаних форматів (відеосупервізія, онлайн-групи підтримки).
- Інтеграція супервізії у систему практичної підготовки (практикуми, стажування, тренінгові модулі).

3. Процесуальний блок: організація та логіка супервізійного процесу.

Блок орієнтований на поступове формування професійних компетентностей та ресурсів психолога, а також визначає послідовність супервізійної діяльності: діагностичний, мотиваційно-цільовий, реалізаційний, рефлексивно-аналітичний та узагальнювально-корекційний етапи.

Методичний інструментарій:

- Діагностичні методики (тести емоційного вигорання, шкала стресостійкості Коннор-Девідсон, опитувальник професійної зрілості).
- Індивідуальні та групові супервізійні сесії (онлайн і офлайн).
- Методи активного слухання та емпатійного діалогу, рефлексивні щоденники, фокус-групи.
- Платформи дистанційної взаємодії (Zoom, Moodle, Google Meet).

Педагогічні технології:

- Підготовка викладачів-супервізорів до роботи у кризових контекстах.
- Володіння методами психологічної саморегуляції та підтримки студентів.

4. *Оціночно-результативний блок: контроль і моніторинг розвитку.*

Блок спрямований на оцінювання рівня досягнення цілей супервізійної діяльності та динаміки професійного розвитку студентів, включає моніторинг сформованості рефлексії, етичної свідомості, здатності приймати рішення та працювати в кризових умовах.

Методичний інструментарій:

- Критеріально-рейтингові карти оцінювання.
- Експертне оцінювання супервізора.
- Самооцінка професійного зростання (метод «360°»).
- Психодіагностичні тести (рівень рефлексивності, емоційної стійкості, професійної ідентичності).
- Портфоліо професійних досягнень.

Педагогічні технології:

- Опора на принципи гуманізму, конфіденційності, партнерства та взаємної підтримки.
- Використання консалтингових методів для корекції індивідуальних освітніх траєкторій.

Узагальнено ресурсно-орієнтована модель супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів, інтегрована з консалтинговим підходом та педагогічними технологіями подана у таблиці 2.

Таблиця 2

Ресурсно-орієнтована модель супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного часу: консалтинговий підхід

Блок моделі	Зміст і характеристика	Методичний інструментарій	Педагогічні технології та особливості
1. Цільовий блок	Визначає стратегічну мету супервізійної діяльності; формує професійну компетентність,	- SMART-планування; - Мотиваційні інтерв'ю; - Тести самооцінки професійної	- Створення безпечного освітньо-психологічного простору для вільного

	психологічну стійкість, здатність до рефлексії та етичної відповідальності; визначає очікувані результати та критерії ефективності.	готовності (опитувальник СДТО, шкала професійної мотивації В. Семиченко); - Формування індивідуальних освітніх траєкторій	висловлення думок і переживань; - Консалтингова підтримка індивідуальної траєкторії; - Підготовка до адаптації в умовах воєнного стресу
2. Змістовий блок	Тематичні модулі супервізії: кейси, етичні дилеми, основи кризової психології, розвиток емпатії та рефлексії, управління стресом, командна взаємодія, допомога постраждалим від війни.	- Кейс-метод, метод проєктів; - Рольові та симуляційні ігри; - Тренінги емоційної саморегуляції; - Супервізійні дискусії, групові обговорення; - Мультимедійні матеріали (відеоаналіз практичних ситуацій)	- Інтеграція супервізії у практичну підготовку (практикуми, стажування, тренінгові модулі); - Дистанційні та змішані формати взаємодії (відеосупервізія, онлайн-групи підтримки)
3. Процесуальний блок	Організація та послідовність супервізійного процесу: 1) діагностичний етап; 2) мотиваційно-цільовий; 3) реалізаційний; 4) рефлексивно-аналітичний; 5) узагальнювально-корекційний.	- Діагностичні методики (тести емоційного вигорання, шкала стресостійкості Коннор-Девідсон, опитувальник професійної зрілості); - Супервізійні сесії (індивідуальні, групові, онлайн); - Методи активного слухання та емпатійного діалогу; - Рефлексивні щоденники, фокус-групи; - Платформи дистанційної взаємодії (Zoom, Moodle, Google Meet)	- Підготовка викладачів-супервізорів до роботи у кризових контекстах; - Використання методів психологічної саморегуляції; - Забезпечення безпеки та підтримки у кризових ситуаціях

4. Оціночно-результативний блок	Моніторинг та оцінка досягнення цілей супервізії; оцінка динаміки професійного розвитку: сформованості рефлексії, етичної свідомості, здатності до прийняття рішень та роботи в кризових умовах.	- Критеріально-рейтингові карти оцінювання; - Експертне оцінювання супервізора; - Самооцінка професійного зростання (метод «360°»); - Психодіагностичні тести; - Портфоліо професійних досягнень	- Опора на принципи гуманізму, конфіденційності, партнерства та взаємної підтримки; - Використання консалтингових методів для корекції індивідуальної освітньої траєкторії; - Моніторинг ресурсів студента та корекція навчального процесу
--	--	--	--

Для кращого сприйняття можливостей реалізації консалтингового підходу у ресурсно-орієнтованій моделі супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного часу створено рисунок 2.

Рис. 2. Ресурсно-орієнтована модель супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного часу: консалтинговий підхід (текст авторський, візуалізацію згенеровано ШІ Chatgpt)

Представлена ресурсно-орієнтована модель супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів у умовах воєнного часу демонструє інтеграцію цільових, змістових, процесуальних та оціночно-результативних блоків у рамках консалтингового підходу, спрямованого на розвиток професійної компетентності та психологічної стійкості студентів. Модель забезпечує комплексну організацію навчальної діяльності, де цільовий блок формує стратегічну мету супервізійної діяльності; формує професійну компетентність, психологічну стійкість, здатність до рефлексії та етичної відповідальності; визначає очікувані результати та критерії ефективності.

Змістовий блок відображає тематичну структуру супервізії, включаючи кризову психологію, розвиток емпатії, рефлексії та управління стресом, а також практичні методи взаємодії з постраждалими від воєнних дій. Інтеграція дистанційних та змішаних форматів навчання, включаючи онлайн-групи підтримки та відеосупервізію, забезпечує гнучкість освітнього процесу та можливість оперативного реагування на кризові виклики.

Процесуальний блок моделює послідовність супервізійних етапів – від діагностики до узагальнювально-корекційної роботи – з акцентом на психологічну підтримку, рефлексію та саморегуляцію студентів, що є критично важливим у контексті воєнного часу. Запровадження платформ дистанційної взаємодії та супервізійних сесій дозволяє поєднувати індивідуальні та групові форми роботи, підтримуючи безпечно освітнє середовище.

Оціночно-результативний блок забезпечує моніторинг ефективності супервізійної діяльності, включаючи критеріально-рейтингове оцінювання, метод «360°», психодіагностичні тести та аналіз портфоліо професійних досягнень. Цей блок інтегрує принципи гуманізму, конфіденційності, партнерства та взаємної підтримки, забезпечуючи консалтингову підтримку індивідуальної освітньої траєкторії та адаптації до умов воєнного стресу.

Візуалізація моделі на рисунку 2 підкреслює циклічність та взаємозв'язок усіх блоків, що відображає динамічну та інтерактивну природу супервізійної

навчальної діяльності. Стрілки між блоками демонструють логіку послідовності етапів, а кольорове виділення ключових компонентів — їх взаємодію та баланс між цільовою орієнтацією, змістовною наповненістю, організаційною структурою та оцінкою результатів.

Таким чином, представлена модель є системним та адаптивним інструментом підготовки майбутніх психологів до роботи в кризових умовах, поєднуючи консалтинговий підхід, ресурсно-орієнтовані стратегії та сучасні педагогічні технології супервізії. Вона створює передумови для ефективного розвитку професійної компетентності, психологічної витривалості та здатності до етичного й рефлексивного прийняття рішень у складних і деструктивних соціальних умовах.

Пропонуємо розроблений приклад супервізійної сесії, який демонструє змістовий блок ресурсно-орієнтованої моделі, інтегруючи вище згадані тематичні модулі. *Тема сесії «Психологічна підтримка постраждалих у воєнних умовах: кейси, етика та командна взаємодія»*

Тривалість: 120 хвилин. Формат: Змішаний (офлайн/онлайн). Основна група: очна сесія. Додатково: онлайн-участь студентів через Zoom (відеосупервізія, breakout rooms).

Мета: розвинути вміння студентів аналізувати професійні кейси та етичні дилеми; формувати навички кризової психології та управління стресом; підвищити емпатію, рефлексивність та здатність до командної взаємодії; навчити надавати психологічну допомогу постраждалим від війни (табл. 3).

Таблиця 3

Структура супервізії «Психологічна підтримка постраждалих у воєнних умовах: кейси, етика та командна взаємодія»

Етап	Зміст	Методи та інструменти	Очікувані результати
1. Вступний (15 хв)	Ознайомлення з темою, встановлення правил безпечного освітньо-	- Ice-breaker «Мій стан сьогодні»	Створення безпечного середовища, налаштування на відкриту рефлексію

	психологічного простору	- Правила конфіденційності та партнерства	
2. Кейси та етичні дилеми (25 хв)	Аналіз реальних або змодельованих випадків допомоги постраждалим: конфлікти між професійними обов'язками та етичними принципами	- Кейс-метод - Групові обговорення - Ментальна карта рішень (Miro/Coggle)	Формування навичок прийняття рішень у складних етичних ситуаціях, розвиток критичного мислення
3. Кризова психологія та управління стресом (20 хв)	Основи роботи з постраждалими в кризових умовах; техніки саморегуляції та управління емоційним навантаженням	- Тренінг з емоційної саморегуляції - Методи майндфулнес та дихальні вправи	Розвиток стресостійкості, здатності до самоконтролю та підтримки клієнтів
4. Розвиток емпатії та рефлексії (20 хв)	Робота над здатністю розуміти емоції клієнтів і власні реакції	- Рольова гра «Консультація з постраждалим» - Рефлексивні щоденники	Підвищення емпатії, розвиток професійної рефлексії
5. Командна взаємодія (20 хв)	Моделювання командної роботи психологів під час кризових ситуацій	- Симуляційна гра «Кризовий штаб психологів» - Обговорення стратегій комунікації	Формування навичок командної роботи, розподілу ролей, координації дій
6. Підсумкова рефлексія та висновки (20 хв)	Обговорення отриманого досвіду, інтеграція знань та навичок	- Групова дискусія - Формування персональних планів розвитку	Закріплення компетентностей супервізії, визначення зон професійного росту

Наголосимо на особливостях супервізії з позиції змістового блоку:

- кейси та етичні дилеми дозволяють студентам моделювати професійні ситуації та аналізувати конфлікти цінностей, що сприяє розвитку критичного мислення;
- кризова психологія та управління стресом інтегрують методи саморегуляції викладача і майбутніх психологів, формуючи психоемоційну стійкість;

- розвиток емпатії та рефлексії через рольові ігри та щоденники забезпечує глибоке усвідомлення власних реакцій і емоційних процесів клієнтів;
- командна взаємодія формує професійні компетентності у колективній діяльності, координації та спільному прийнятті рішень у кризових ситуаціях;
- інтеграція дистанційних і змішаних форматів забезпечує гнучкість та доступність супервізії для студентів у різних локаціях, підтримуючи безпечне освітнє середовище.

Для прикладу наведемо детальну розробку *симуляційної гри «Кризовий штаб психологів»* відповідно до принципів ресурсно-орієнтованої супервізійної моделі.

Мета гри: формування у майбутніх психологів компетентностей командної взаємодії, кризового реагування та управління ресурсами у воєнних умовах; розвиток навичок прийняття оперативних рішень у складних ситуаціях, координації роботи групи, етичного та професійного управління психологічною допомогою; підвищення рівня емпатії, рефлексивності та стресостійкості в умовах кризового контексту (табл. 4).

Тривалість: 90–120 хвилин. Формат: Змішаний (очна сесія + онлайн-участь через платформу Zoom/Moodle для відеосупервізії).

Таблиця 4

Структура симуляційної гри «Кризовий штаб психологів»

Етап гри	Зміст	Методичні інструменти	Очікувані результати
1. Підготовчий етап (15 хв)	Ознайомлення учасників із контекстом гри: сценарій кризової ситуації (воєнні дії в регіоні, переселенці, постраждалі від конфлікту). Розподіл ролей у команді: керівник штабу, психологи-	- Короткий брифінг - Розподіл ролей - Інструктаж щодо правил безпеки, конфіденційності та партнерства	Установлення структурованого командного середовища; формування розуміння ролей і відповідальності

	консультанти, координатор ресурсів, аналітик інформації.		
2. Ідентифікація проблем та аналіз ресурсів (20 хв)	Команда отримує пакет кейсів із різними кризовими ситуаціями (постраждали різного віку, сім'ї, психоемоційно виснажені студенти). Завдання — оцінити ресурси (час, матеріали, психологічна підтримка), визначити пріоритети дій.	- Кейс-метод - Ментальна карта ресурсів - Групове обговорення	Розвиток аналітичного мислення, здатності до пріоритизації та стратегічного планування
3. Планування та розподіл завдань (15 хв)	Команда формує план дій: хто надає психологічну підтримку, хто координує ресурси, хто здійснює моніторинг.	- Метод проектного планування - Рольові консультації - Діаграма відповідальності (RACI або аналог)	Формування навичок командної взаємодії, розподілу ролей та спільного прийняття рішень
4. Моделювання кризових втручань (25 хв)	Симуляція безпосередньої роботи з постраждалими (рольові ігри). Студенти практикують: кризову інтервенцію, активне слухання, емоційну підтримку, фасилітацію групової взаємодії.	- Рольові ігри - Методи активного слухання - Рефлексивні паузи - Відеозапис для аналізу	Розвиток практичних навичок кризової психологічної допомоги, емпатії та комунікації
5. Рефлексивна оцінка та обговорення (20–25 хв)	Команда аналізує власну діяльність: що було ефективно, що потребує вдосконалення. Обговорюються етичні дилеми, прийняті рішення, психологічне навантаження.	- Групова дискусія - Рефлексивні щоденники - Peer-review - Консалтингове обговорення планів корекції	Формування професійної рефлексії, аналіз результатів командної діяльності, інтеграція теоретичних знань у практику

Очікувані результати симуляційної гри:

- Розвиток командної взаємодії та лідерських навичок.

- Підвищення психологічної стійкості та здатності до управління стресом.
- Формування практичних навичок кризової психологічної допомоги та роботи з постраждалими.
- Розвиток професійної рефлексії та етичної свідомості у складних соціальних та воєнних ситуаціях.
- Створення бази для консалтингової підтримки та персонального професійного розвитку майбутніх психологів.

Аналіз таблиць 3-4, що відображають структуру супервізійної сесії та симуляційної гри, свідчить про високий рівень інтеграції теоретичних знань і практичних компетентностей у підготовці майбутніх психологів до роботи в умовах воєнного конфлікту. Супервізійна сесія «Психологічна підтримка постраждалих у воєнних умовах» демонструє комплексне включення тематичних модулів: кейсів, етичних дилем, кризової психології, розвитку емпатії та рефлексії, управління стресом, командної взаємодії та надання допомоги постраждалим. Чітко структуровані етапи сесії – вступний, аналітичний, практичний та рефлексивний – забезпечують поступовий розвиток професійних навичок та психологічної стійкості студентів.

Симуляційна гра «Кризовий штаб психологів» розкриває практичний аспект командної роботи у кризовому контексті, поєднуючи етапи підготовки, аналізу ресурсів, планування дій, моделювання кризових втручань та рефлексивного обговорення. Гра формує у студентів навички оперативного прийняття рішень, координації командних дій та етичної взаємодії з постраждалими, а також забезпечує розвиток саморегуляції та стресостійкості.

Обидві структури демонструють системний та інтерактивний підхід до супервізії, де поєднуються індивідуальні й групові форми роботи, змішані та дистанційні формати, а також використання педагогічних технологій фасилітації, рольових ігор та рефлексивних інструментів. Вони дозволяють забезпечити ресурсно-орієнтовану підготовку майбутніх психологів, спрямовану

на ефективне функціонування у кризових умовах, підтримку постраждалих та інтеграцію етичних, професійних і особистісних компетентностей у практичну діяльність.

Таким чином, таблиці ілюструють послідовну та адаптивну організацію супервізійного процесу, що поєднує теоретичну підготовку, практичне моделювання професійних ситуацій та формування командних і рефлексивних компетентностей, створюючи основу для підготовки психологів, здатних ефективно працювати у кризових і воєнних умовах.

На основі опитування та аналізу рефлексивних записів студентів 4 курсу освітньо-професійної програми «Психологія» бакалаврського рівня можна виділити кілька ключових аспектів позитивної оцінки супервізійної діяльності та симуляційної гри:

Підвищення професійної компетентності. Студенти відзначають, що супервізійна сесія «Психологічна підтримка постраждалих у воєнних умовах» дозволила їм систематизувати знання з кризової психології та етичних аспектів консультування. Бакалаври підкреслювали важливість кейсів та аналізу етичних дилем, які сприяли формуванню критичного мислення та навичок прийняття професійних рішень у складних умовах.

Розвиток емпатії та рефлексивних навичок. Студенти зазначали, що рольові вправи та рефлексивні щоденники під час супервізії стимулювали глибоке усвідомлення власних емоцій та емоцій клієнтів. Вони відзначали, що це сприяло розвитку емпатії, більш усвідомленого ставлення до психологічної підтримки постраждалих і підвищення власної емоційної стійкості.

Ефективність командної взаємодії. Симуляційна гра «Кризовий штаб психологів» була позитивно оцінена студентами як ефективний інструмент розвитку командних компетентностей. Бакалаври підкреслювали, що гра дозволила відпрацювати навички розподілу ролей, координації дій у кризових ситуаціях, спільного прийняття рішень та управління ресурсами.

Інтерактивність та практична значущість навчання. Студенти відзначали високий рівень інтерактивності супервізії та гри, зокрема використання дистанційних платформ, відеосупервізії та мультимедійних матеріалів. Вони наголошували, що такі форми навчання значно підвищують мотивацію, активізують процес навчання та дозволяють ефективно застосовувати теоретичні знання на практиці.

Психологічна підтримка та безпечне середовище. Бакалаври відзначали створення безпечного освітньо-психологічного простору, де можна було вільно висловлювати власні думки та переживання. Це сприяло формуванню довіри, розвитку взаємопідтримки та партнерських відносин у групі.

Загалом, здобувачі вищої освіти бакалаврського рівня підкреслювали, що супервізійна сесія та симуляційна гра забезпечують ефективну інтеграцію теорії і практики, формують ключові професійні компетентності, розвивають психологічну стійкість та командну взаємодію, що є критично важливим для майбутньої професійної діяльності в умовах кризових та воєнних контекстів.

Висновки. Таким чином, запропоновано технологію організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного стану є інтегрованою системою взаємодії освітніх, практичних та рефлексивних процесів. Вона спрямована на формування компетентного, етично зрілого та психологічно стійкого фахівця, здатного ефективно виконувати професійні функції в екстремальних соціальних обставинах. Її реалізація у вищій школі України є важливим чинником підвищення якості психологічної освіти та забезпечення гуманітарної безпеки держави.

У результаті проведеного дослідження обґрунтовано доцільність і наукову значущість упровадження ресурсно-орієнтованої моделі супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного часу з позиції консалтингового підходу. Доведено, що в умовах тривалого кризового впливу, високого рівня психоемоційного напруження та зростання суспільного запиту на

фахову психологічну допомогу традиційні підходи до організації професійної підготовки психологів потребують суттєвого переосмислення й модернізації.

Розроблена модель супервізійної навчальної діяльності ґрунтується на інтеграції ресурсно-орієнтованого та консалтингового підходів і має чітко структурований характер, що забезпечує її системність, цілісність і практичну спрямованість. Виокремлення цільового, змістового, процесуального та оціночно-результативного компонентів дозволило визначити стратегічні орієнтири супервізійної діяльності, конкретизувати її змістове наповнення, логіку організації та критерії оцінювання результативності професійного становлення майбутніх психологів.

Встановлено, що *цільовий компонент* моделі забезпечує спрямованість супервізійної навчальної діяльності на розвиток професійних компетентностей, формування професійної рефлексії, психологічної стійкості, етичної відповідальності та готовності до діяльності в умовах підвищеного стресу. *Змістовий компонент*, представлений тематичними модулями супервізійного навчання, створює умови для поєднання теоретичної підготовки з аналізом реальних і змодельованих професійних ситуацій, сприяє розвитку навичок саморефлексії, емпатійної взаємодії, кризового консультування та командної роботи. *Процесуальний компонент* моделі забезпечує поетапну організацію супервізійної навчальної діяльності, що дозволяє здійснювати поступовий перехід від діагностики індивідуальних ресурсів і потреб здобувачів освіти до рефлексивно-аналітичного осмислення професійного досвіду та корекції індивідуальних освітніх і професійних траєкторій. *Оціночно-результативний компонент* дає змогу здійснювати системний моніторинг динаміки сформованості професійних компетентностей майбутніх психологів за визначеними показниками, зокрема рівнем професійної рефлексії, здатністю до етичного прийняття рішень, готовністю до роботи в умовах стресу, показниками емоційної стійкості та самоусвідомлення.

Доведено, що ефективність реалізації ресурсно-орієнтованої моделі супервізійної навчальної діяльності значною мірою залежить від дотримання визначених *педагогічних умов*, серед яких ключовими є: створення безпечного освітньо-психологічного простору для вільного висловлення думок і переживань студентів; упровадження дистанційних і змішаних форматів супервізійної взаємодії (відеосупервізія, онлайн-групи підтримки); підготовка викладачів-супервізорів до роботи у кризових контекстах, володіння методами психологічної саморегуляції; інтеграція супервізії у систему практичної підготовки (практикуми, стажування, тренінгові модулі); організація консалтингової підтримки для забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії та професійного саморозвитку в умовах адаптації до змін; опора на принципи гуманізму, конфіденційності, партнерства та взаємної підтримки.

Узагальнюючи результати дослідження, можна стверджувати, що запропонована ресурсно-орієнтована модель супервізійної навчальної діяльності сприяє підвищенню якості професійної підготовки майбутніх психологів, активізації їхніх внутрішніх і зовнішніх ресурсів, формуванню готовності до надання психологічної допомоги в умовах воєнного часу та післявоєнної відбудови суспільства.

Перспективи подальших наукових розвідок у межах порушеної проблематики пов'язані з поглибленням теоретико-методологічних та прикладних аспектів ресурсно-орієнтованої моделі супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного часу з позиції консалтингового підходу. Насамперед актуальним є проведення багатоетапних емпіричних досліджень, спрямованих на експериментальну перевірку ефективності запропонованої моделі в різних закладах вищої освіти, з урахуванням специфіки освітніх програм, форм організації навчання (очна, дистанційна, змішана) та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

Перспективним є також вивчення можливостей інтеграції ресурсно-орієнтованої супервізійної моделі з сучасними цифровими та дистанційними

технологіями психологічної освіти. Зокрема, потребують подальшого осмислення потенціал відеосупервізії, онлайн-груп підтримки, цифрових платформ для рефлексивного аналізу професійного досвіду, а також використання інструментів ШІ як допоміжного засобу консалтингового супроводу та індивідуалізації освітніх траєкторій майбутніх психологів. Особливої уваги заслуговує дослідження професійної підготовки викладачів-супервізорів до здійснення супервізійної діяльності в умовах воєнного часу. Перспективними є наукові розвідки, спрямовані на визначення структури їхньої супервізійної компетентності, розробку програм підвищення кваліфікації, тренінгових і сертифікаційних курсів, що формують здатність працювати з травматичним досвідом, забезпечувати психологічну безпеку освітнього середовища та здійснювати консалтингову підтримку здобувачів освіти. Подальших досліджень потребує питання адаптації ресурсно-орієнтованої моделі супервізійної навчальної діяльності до підготовки фахівців інших соціономічних спеціальностей (соціальних працівників, педагогів, медичних психологів, консультантів), професійна діяльність яких також відбувається в умовах підвищеного стресу, невизначеності та соціальних ризиків. Це дозволить визначити універсальні та варіативні компоненти моделі й розширити сферу її практичного застосування. Отже, окреслені напрями подальших наукових розвідок створюють підґрунтя для комплексного розвитку теорії та практики супервізійної підготовки майбутніх психологів, сприяють підвищенню якості психологічної освіти та формуванню фахівців, здатних ефективно діяти в умовах воєнних викликів і соціальних трансформацій.

Література

1. Анушкевич В. Технологія організації супервізійної навчальної діяльності майбутніх психологів в умовах воєнного часу. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка*. 2025. Вип. 21 (41). DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-21\(41\)-03](https://doi.org/10.33296/2707-0255-21(41)-03)

2. Астремська І. В. Прикладні методики та основи супервізії в соціальній роботі : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 396 с.
3. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: навчальний посібник. К.: Четверта хвиля, 2004. 256 с.
4. Васьківська С. В. П'ять вимірів психологічного консультування. К.: Ніка-центр, 2019. 400 с.
5. Васьківська С. В. Технологія консультування (Організація консультативної взаємодії). К.: Главник, 2005. 96 с.
6. Венгловська О., Гладкова Г., Новик Л. Методичні рекомендації щодо надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії). Київ : УІРО, 2024. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66f/2b5/66b/66f2b566b8e0d044820888.pdf>
7. Вінтюк Ю. В. Консультування у професійній підготовці майбутніх психологів. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: "Педагогічні науки"*. 2020. (4). URL: <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/3533>
8. Волошина О. В. Інтервізія та супервізія як форми методичного супроводу професійного розвитку фахівців системи психологічного забезпечення ЗВО із специфічними умовами навчання. *Актуальні питання психологічного забезпечення діяльності Національної поліції та закладів вищої освіти МВС України. Збірник наук. праць*. 2021. Київ. С. 36-39.
9. Гладкова В., Рябова З. Акмеологічна служба консалтингового забезпечення професійного саморозвитку сучасного фахівця: адаптивні засади. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка*. 2025. № 20(39). URL: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-20\(39\)-01](https://doi.org/10.33296/2707-0255-20(39)-01)
10. Гриньова М., Кононец Н. Саморегуляція у ресурсно-орієнтованій освіті: монографія. Полтава: Видавництво Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, 2025. 356 с.

11. Зімборовська М.С. Використання психологічних технік та специфіка надання психологічної допомоги в рамках психологічного консультування. Актуальні напрями психопрофілактичних заходів у закладах вищої освіти: матеріали I Всеукр. круглого столу (м. Дніпро, 18 травня 2018 р.). Дніпро : ДДУВС, 2018. С. 42–48.
12. Іщенко І., Кононець Н., Большая О., Люлька Г. Освітній консалтинг у парадигмі сучасного управління закладами вищої освіти. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка*. 2025. № 20(40). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/764>
13. Комар Т., Чухрій І. Проблеми психологічної практики: супервізія як метод професійного зростання. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*. 2025. С. 102-106.
14. Литвиненко С.А., Ямницький В.М. Супервізія як інноваційна технологія підготовки майбутніх психологів до професійної діяльності. *Інноватика у вихованні : зб. наук. пр.* Рівне, 2015. Вип. 2. С. 74-82.
15. Лукомська С.О. Ресурсний підхід до подолання особистістю кризових ситуацій. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки»*. 2020. № 1. С. 190–195.
16. Максименко С.Д. Психологічна супервізія: навч. посіб. Київ : Кондор, 2020.
17. Методичні рекомендації щодо здійснення соціальної роботи та надання соціальних послуг населенню в умовах воєнного стану / Долиняк У., Караман О., Конончук А., Недря К., Олійник Н., Островська Н., Петрович В., Трубавіна І., Чередниченко О., Швед О. ; за ред. О. Л. Караман, І. М. Трубавіної. Полтава, 2024. 85 с.
18. Мушкевич М. І. Супервізія : навчальний посібник (до курсу «Супервізія»). Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 188 с.

19. Пеньковська Н. М., Шептицький Р. В. Основи психологічного консультування в методі позитивної психотерапії: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Крок, 2014. 286 с.
20. Самошкіна Л. М. Основи психологічного консультування: навчальний посібник ; за ред. Е. Л. Носенко. Дніпропетровськ, вид-во ДНК, 2011. 332 с.
21. Хараджи М. В., Іващенко А. І. Супервізія як метод професійного зростання психолога. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія: Психологія*. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 1. С. 23–26.
22. Drozd O. et al. The Role of Supervision for Psychologists and Psychotherapists in Wartime: Social and Clinical Challenges. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, [S.l.]. 2025. V. 16, n. 3. P. 361–368.
23. Falender C.A. & Shafranske E.P. Supervision Essentials for the Practice of Competency-Based Supervision. Washington DC., American Psychological Association, 2017.
24. Hill C. E, & Knox S. Psychotherapy training and supervision with undergraduate and graduate students. In L. G. Castonguay & C. E. Hill (Eds.), *Becoming better psychotherapists: Advancing training and supervision* (pp. 31–53). American Psychological Association. 2023. URL: <https://doi.org/10.1037/0000364-003>
25. Johnson E.A. Recommendations to Enhance Psychotherapy Supervision in Psychology. *Canadian Psychology*. 2019. № 60 (4). P. 290-301.
26. Kononenko S.V., Kononets N.V., Mokliak V.M., Kravchenko A.I., Zuyenko M. O., Petrenko L. M., Ishchenko I. S. Research work of bachelor of therapy and rehabilitation in the conditions of resource-based learning: evidence-based approach. *Клінічна та профілактична медицина*. 2025. №8 (46). P. 178-188.
27. Kononets N. V. Educational consulting in educational institution management. *The 2nd International scientific and practical conference “Innovative*

development of science, technology and education” (November 16-18, 2023). Perfect Publishing, Vancouver, Canada. 2023. P. 244–249.

28. Kononets N., Ilchenko O., Mokliak V. Future teachers resource-based learning system: experience of higher education institutions in Poltava city, Ukraine. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*. July 2020. ISSN 1302-6488 Volume: 21 Number: 3 Article 14. P. 199–220.

29. Monahan K. L., Newman D. S., Shernoff E. S., Kelly K. K., Thies L. O., Jacobs D., Fishman C. E. Supervisees’ Perspectives on School Psychology Internship Supervision. *School Psychology Review*. 2025. 1–16. URL: <https://doi.org/10.1080/2372966X.2025.2526323>

30. Supervision resource manual for psychology registration. The College of Psychologists and Behaviour Analysts of Ontario. Fourth Edition, 2025. Toronto, Ontario, Canada M4R 1A3. URL: <https://cpbao.ca/wp-content/uploads/Document-Supervision-Resource-Manual-for-Registration-Fourth-Edition-2025-FINAL-2025-02-13-1.pdf>

31. Scaife J. Supervision in Clinical Practice. A Practitioner’s Guide. Hove, Bruner-Routledge, 2019.

32. Wong S. S. Clinical supervision in professional psychology. In A. G. Tan & M. Goh (Eds.), *Psychology in Singapore: Issues of an emerging discipline* (pp. 102-123). Singapore: McGraw-Hill Education (Asia), 2002.

Abstract. *The article is devoted to the development of a resource-oriented model of supervisory training activities of future psychologists in wartime conditions from the position of a consulting approach. The proposed technology for organizing supervisory training activities has a four-component structure, which includes: a target component, which defines the strategic goal, objectives, expected results and criteria for the effectiveness of supervisory activities (development of competencies, formation of professional reflection, psychological resilience, etc.); a content component, which covers thematic modules of supervisory training, which include: analysis of professional situations (cases, role models, ethical dilemmas); study of the principles of crisis psychology and assistance to war victims; consideration of issues of professional ethics, self-*

reflection and self-awareness; practice of team interaction, empathetic listening, stress management; a procedural component that reflects the sequence of organizing supervisory educational activities (diagnostic, motivational-targeted, implementation, reflective-analytical, generalizing-corrective stages); an evaluation-result component that involves monitoring the dynamics of the development of professional competencies according to indicators: the level of professional reflection; the ability to make ethical decisions; readiness to work under stress; indicators of emotional stability and self-awareness. The pedagogical conditions for organizing supervisory educational activities of future psychologists have been determined: creating a safe educational and psychological space for the free expression of students' thoughts and experiences; introducing remote and mixed formats of supervisory interaction (video supervision, online support groups); preparing supervisor teachers to work in crisis contexts, mastering methods of psychological self-regulation; integrating supervision into the system of practical training (workshops, internships, training modules); organization of consulting support to ensure individual educational trajectory and professional self-development in conditions of adaptation to changes; reliance on the principles of humanism, confidentiality, partnership and mutual support. A resource-oriented model of supervisory educational activities of future psychologists in wartime conditions has been developed from the position of a consulting approach, which includes the following blocks: target, content, procedural and evaluation-resultant, each of which integrates resource-oriented and consulting approaches.

Key words: *supervision, supervisory educational activities, future psychologists, bachelors, technology, professional readiness, pedagogical conditions, wartime, resource-oriented model, consulting, consulting approach.*